

Par patēriņa cenām 2021.gada jūnijā

Jūnijā vērojamas mēnesim raksturīgas cenu pārmaiņas

Pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem šī gada jūnijā, salīdzinot ar maiju, patēriņa cenu līmenis pieauga par 0,3%. Precēm tas pieauga par 0,2%, bet pakalpojumiem – par 0,6 procentiem.

Jūnija mēnesim ir raksturīgs cenu pieaugums, ko tradicionāli nosaka patēriņa cenu kāpums pārtikai. Šī gada jūnijā bija vērojamas mēnesim raksturīgas cenu pārmaiņas, tomēr pārtikas cenām šogad jūnijā bija lielākā samazinošā ietekme. Inflāciju ietekmēja pieprasījuma pieaugums saistībā ar Covid-19 izplatību ierobežojošo pasākumu mīkstināšanu, ēdināšanas, izmitināšanas un mazumtirdzniecības uzņēmumu darbības atjaunošanu, kā arī vasaras sezonas sākšanos.

Lielākā palielinošā ietekme jūnijā bija cenu pieaugumam pakalpojumiem par 0,6%, kas kopējo patēriņa cenu līmeni palielināja par 0,2 procentpunktiem. Lielākā ietekme bija vērojama cenu kāpumam pasažieru avioparvadājumiem, kompleksajiem atpūtas pakalpojumiem, ēdināšanas un izmitināšanas pakalpojumiem un atpūtas un kultūras pakalpojumiem.

Cenas jūnijā turpināja pieaugt degvielai – par 1,1%, kas kopējo patēriņa cenu līmeni palielināja par 0,1 procentpunktu. Cenu kāpumu degvielai turpina ietekmēt pēdējos mēnešos vērotais straujais pasaules naftas cenu kāpums. Jūnijā pasaules naftas cenas turpināja pieaugt – vidēji mēneša laikā par 7,6%, “Brent” markas jēlnaftas cenai sasniedzot augstāko līmeni kopš 2018.gada oktobra, bet WTI markas cenai augstāko līmeni kopš 2014.gada novembra. Naftas cenu pieaugumu turpināja ietekmēt optimisms par pieprasījuma kāpumu, ekonomikai atlabstot pēc Covid-19 izraisītās krīzes.

Noslēdzoties akcijām, paaugstinoša ietekme jūnijā bija cenu kāpumam personīgās higiēnas precēm un skaistumkopšanas līdzekļiem par 0,6%, kas kopējo patēriņa cenu līmeni palielināja par 0,1 procentpunktu. Liela ietekme jūnijā bija arī cenu pieaugumam elektroenerģijai par 1,9%, kas kopējo patēriņa cenu līmeni palielināja par 0,1 procentpunktu.

Lielākā samazinošā ietekme jūnijā bija cenu kritumam pārtikai par 0,3%, kas kopējo patēriņa cenu līmeni samazināja par 0,1 procentpunktu. Lielākā ietekme bija cenu kritumam svaigiem dārzeņiem un svaigiem augļiem un cenu kāpumam kartupeļiem un mājputnu gaļai. Jāatzīmē, ka pasaules pārtikas cenām jūnijā bija vērojams pirmais kritums pēc nepārtraukta kāpuma pēdējo divpadsmit mēnešu laikā. Jūnijā, salīdzinot ar maiju, tās samazinājās par 2,5%. Cenas samazinājās augu eļļām, graudaugiem un piena produktiem, kas vairāk nekā kompensēja cenu kāpumu gaļai un cukuram. Ļoti straujš kritums bija vērojams augu eļļām saistībā ar ražošanas pieaugumu galvenajās ražotājvalstīs un jauna importa pieprasījuma trūkums. Straujš cenu kritums bija arī graudaugiem, ko galvenokārt noteica cenu kritums kukurūzai saistībā ar lielākām ražas piegādēm no Argentīnas un Brazīlijas. Savukārt straujākais cenu kāpums bija vērojams gaļai, ko noteica spēcīgais pasaules pieprasījums.

Citās preču un pakalpojumu grupās cenu svārstības aizvadītajā mēnesī kopējo cenu līmeni būtiski neietekmēja.

2021.gada jūnijā, salīdzinot ar iepriekšējā gada jūniju, patēriņa cenas pieauga par 2,7%. Gada vidējā inflācija bija 0,4 procenti.

Šogad vidējā gada inflācija varētu būt ap 2%, kas būs augstāka par 2020.gadā vēroto. Pandēmijai atkāpjoties, patēriņa cenas stabilizēsies. Vienlaikus to joprojām noteiks pasaules cenu svārstības.

